

ושלשה מלויים — הרי זו ראייה המועילה מדאוריתא שנפל מן הלווה. וכן להפך, שלשה לווים ומלוה אחד. ומאידך, סימנים כגון ארוך וגוץ (ללא ציון המדה בצמצום. ערא"ש), או צבע של בגד — אינם בגדר 'סימנים' כלל.

ד. אמרו שלכך אין מתירים אשה להינשא על פי סימנים בכלים של המת, גם אם ננקוט סימנים דאוריתא — כי יש לחוש שמא שאלם מאחרים. אך ישנם חפצים שאין דרכם של אנשים להשאילם, ולכך המוצא גט קשור בכיס או בארנק ובטבעת, אפילו נמצא זמן מרובה לאחר שאבד — כשר. וכן אוכף של חמור, הואיל ואין אדם עשוי להשאילו לחברו, מועילים סימניו להחזרת החמור, כאמור. א. יש סוברים לחוש לשאלה אף בכגון ארנק וטבעת לענין איסורים דאוריתא, כגון בעדות מיתת הבעל. ויש חולקים (ע' רשב"א; אה"ע יז). ויש מי שאומר שלפי המסקנא אין חוששים לשאלה כלל, אף לא בשאר כלים — גם לענין הלכות דאוריתא (דעה זו מובאת בר"ן). ב. מדרבנן ודאי אין חוששים לשאלה באבדה, ולכך מחזיר פירות בסימני הכלי (עפ"י רמב"ן).

דף כח

- ס. מה הדין במקרים הבאים?
- א. בא אחד ונתן סימנים באבידה ובא אחר ונתן גם הוא סימניה.
 - ב. סימנים לזה ועדים לזה.
 - ג. סימנים לזה וסימנים ועד אחד לזה.
 - ד. עדי אריגה לזה ועדי נפילה לזה.
- ה. זה נתן מדת ארכו של בגד וזה מידת רחבו; ארכו ורחבו ומדת גמיו (= האורך והרוחב יחדיו); ארכו ורחבו ומדת משקלותיו.
- ו. הוא אומר סימני הגט והיא אומרת סימני הגט; וכן בחוש שהגט קשור בו או בחפיסה שהוא נתון בה. אמר רבא:
- א. סימנים וסימנים — יניח (עד שיבא אליהו).
- א. היו סימני האחד טובים ומובהקים יותר — ינתן לו, כדלהלן. ויש דעה הסוברת שאם סימנים דאוריתא, אין תוספת מעלה בסימן מובהק על הרגיל (ראב"ד — מובא ברישב"א). ואין כן דעת הרמב"ן והרשב"א ועוד.
- ב. סימנים נגד טביעות עין לצורבא מרבנן — בשו"ת אחיעזר (ח"א יד, ג) נקט כדבר פשוט שסימנים עדיפים. [אך אם סימנים דרבנן לכאורה נראה שטביעות עין עדיף]. ויש להסתפק בסימנים וסימנים ואחד מהם צורבא מרבנן, שלכאורה יש לדמות זאת לסימנים וסימנים-טובים.
- ג. שני צורבים שכל אחד מכיר בטביעות עין — צריך עיון אם אומרים יניח (מהערות הגרשו"א).
- ב. סימנים ועדים — ינתן לבעל עדים, גם אם סימנים דאוריתא.
- א. אפילו מביא סימנים מובהקים — ינתן לבעל עדים, וגם אם אינם מעידים שנפל ממנו אלא שהיה שלו — מחזיקים אותו בחזקתו ואין חוששים שמכרו (רא"ש. וערש"ל).
- ב. עדים כנגד עדים וסימנים — יהא מונח (הגהות מרדכי, מובא ברמ"א רסו, ח).

- ג. סימנים וסימנים ועד אחד — עד אחד כמי שאינו, ויניח.
- א. לדברי הרא"ש, העד מחייב שבועה את שכנגדו, ואם לא ישבע — יטול זה שיש עמו עד. ויש חולקים.
- ב. סימנים כנגד עד אחד — נראה לכאורה שאפילו לדברי הר"ן (חולין צה) שעד אחד נאמן באבידה, אינו נאמן כנגד סימנים. אך אולי יחייב שבועה את שכנגדו לדעת הרא"ש.
- ג. סימנים כנגד סימנים ועד אחד; אולי י"ל שלדברי הר"ן שמחזירים אבידה על פי עד אחד, אם ננקוט סימנים דרבנן — יש ליתן לבעל עד אחד. ומדברי הריטב"א נראה שאין מחזירים אבידה על פי עד אחד.
- ד. עדי אריגה ועדי נפילה — תנתן לעדי נפילה, שאנו אומרים מכרה האורג ומאדם אחר נפל.
- ה. מדת ארכו ומדת רחבו — תנתן למדת ארכו, מפני שמדת רחבו [שנתונה לקומת האדם הלוכש] משתערת בנקל כאשר רואים את האדם לבוש בבגד, משא"כ מדת האורך — שמקיף ומסובב בה את גופו].
- הריטב"א צדד לומר שמדת רחבו של בגד אינה מהוה סימן כלל, אף לא סימן שאינו מובהק. מדת ארכו ומדת רחבו לזה ומדת גמיו לזה — תנתן למדת ארכו ומדת רחבו. מדת ארכו ומדת רחבו לזה ומדת משקלותיו לזה — תנתן למדת משקלותיו, שבבגד שאין דרכו לישקל (עתוס' כג:) — משקל עדיף.
- ו. הוא אומר סימני הגט והיא אומרת סימני הגט — ינתן לה. ודוקא סימנים שאינה יכולה לראותם כאשר הגט בידו [כמדת ארכו ורחבו], אלא כגון נקב יש בו בצד אות פלונית.
- א. לדעת הרא"ש, כשמחזירים לאשה אין צריך סימן מובהק, ואפילו סימנים דרבנן — שהרי אפילו ללא גט נאמנת לומר גרשתני.
- ואילו ברמב"ן וברשב"א מבואר שאם סימנין דרבנן, אין מחזירים לה אלא בסימן מובהק. [ונראה טעמם כיון שיש עמה גט המסייעה אינה נאמנת לומר גרשתני לפי שאין בדבריה העזה, נמצא שהסימנים הם המהוים את ההוכחה על גירושה].
- והריטב"א כתב שאפילו סימנים דאוריתא, כל שגם הבעל נותן סימן, לא ינתן לאשה אלא אם אומרת סימן מובהק.
- ב. בר"ן מבואר שמדת אורך הגט — סימן מובהק הוא.
- הוא אומר סימני החוט והיא אומרת סימני החוט — ינתן לה, כגון מדת ארכו ורחבו (יש אומרים דוקא מדה מדויקת), ולא כגון לבן או אדום שיכולה לראות זאת כשהוא בידו.
- הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה — ינתן לו. כי היא מכירה הרגליו ויודעת שכל מה שיש לו מניח בחפיסה.
- א. כתב הרא"ש: 'ינתן לו' — לא שיוכל לגרש בו, כי חפיסה אינה סימן מובהק, שדרך להניח חפצים בכלים, אלא הכוונה לאפוקי שלא ינתן לה. [והרמב"ן הסתפק שמא אמירת בחפיסה אינו מועיל אף לבעל (גם אם סימנים דרבנן), כשם שאינה מועילה אצלה. אך שמא אין דרכה להניח גטה בחפיסה אלא שומרת עליו ביותר שהרי צריכה להינשא בו. וכן כתב הר"ן].

ב. נתינת הבעל סימן בגוף הגט, אפילו הוא סימן מובהק — אינו מועיל, שהרי הוא מכירו. הלכך צריך ליתן סימן נפילה, כגון קשור בארנק וטבעת (רמב"ן ורשב"א. ויש שכתבו שאם הבעל נותן סימנים ולא האשה, הרי זו ראייה שלא קבלה הגט. והריטב"א דחה דעה זו).

סא. א. עד מתי חייב להכריז? והיכן מכריז?

ב. מהו מכריז, 'אבידה מצאתי' או 'גלימה מצאתי'?

ג. אדם רמאי שנתן סימנים, האם נותנים לו האבידה? ומה דינו של אדם שאין ידוע אם רמאי הוא אם לא?

א. עד מתי חייב להכריז — עד כדי שידעו בו שכניו, כלומר שכני מקום שנמצאת בו אבידה. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים. לדברי רב יוסף ואביי יש חילוק בין מקדש ראשון לשני, אם להמתין שבעה ימים אחר הרגל או יותר (ערמב"ן), עד בכדי שיגיעו כל העולים לרגל לביתם ויחזרו. אבל רבא הסיק שאין חילוק, שלא הטריחו חכמים באבדה יותר מדאי (להשהות את המוצא).

רגל ראשון אומר המכריז 'רגל ראשון' (שלא להטריח את האובד לחזור). רגל שני אומר: 'רגל שני'. רגל שלישי אומר סתם.

אבן הטוען היתה בירושלים, כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם, וכל מי שמוצא אבידה נפנה לשם. זה עומד ומכריז וזה עומד ונותן סימנים ונוטלה.

משחרב בית המקדש שיבנה במהרה בימינו, התקינו שיהו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. (וכל כיוצא בזה, במקומות שהרבים נמצאים שם. ע"ע בשו"ת אגרות משה חו"מ ח"ב מה). משרבו האנשים האומרים האבידות למלך, התקינו שיהו מודיעים לשכניו ולמיודעיו ודיו.

אין צריך להכריז בכל העיר אלא די באותה שכונה. ואין צריך לפרסם מודעה בעיתון אלא די לכתוב על קיר בית הכנסת וכיו"ב, מקום שהרבים מצויים (עפ"י הגרמ"פ. מובא ב'דברי חכמים' הל' אבידה, ועוד).

ב. רב יהודה אומר: 'אבידה' מכריז, שאם יודיע מה מצא, חוששים לרמאי (ששמע את האובד מתאונן בין שכניו טליתי אבדה, וזה יודע את סימניה, וכשישמע את מוצאה מכריז טליתי מצאתי, יקום ויתן סימניה, הלכך מכריז אבידה סתם ואינו נותן לב לומר טליתי זו אבדתי ואלו סימניה). רב נחמן אומר: 'גלימה' מכריז. ולרמאי אין חוששים שאין לדבר סוף. [וכן אמר רבינא להוכיח ממשנתנו גלימה מכריז. ורבא דחה ההוכחה].

א. הלכה כרב נחמן בדינים, שגלימה מכריז. (רי"ף וש"פ).

ב. נראה שמן הדין הכל מודים שגלימה מכריז. לא נחלקו אלא לאחר שרבו הרמאים (ריטב"א). ג. בשטרות, כתב הרי"ד שמודה רב יהודה שמכריז 'שטרות מצאתי', שאין לחוש בהם לרמאי, שהרי אין הספק אלא בין המלוה ללוה, ולא אדם אחר.

ג. הרמאי, אף על פי שאמר סימניה — לא יתן לו. (עד דרש אחיך אתו — עד שתדרוש את אחיך אם רמאי הוא אם אינו רמאי).

לפי תירוץ אחד בתוס' (כו:), אם ידוע שהוא רמאי, מדין תורה אין מחזירים לו אפילו בסימנים.